

Dosarul nr. 3r-219/22
2-22000565-01-3r-12072022

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău: (jud.: A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

DECIZIE

28 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Nina Vascan
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând recursul depus de Consiliul Superior al Magistraturii,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Andriaș Liliana împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea
actului administrativ defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ favorabil,
împotriva încheierii din 04 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respinsă cererea Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la atragerea în proces în
calitate de terț a Președintelui Republicii Moldova,

c o n s t a t ă:

La 28 ianuarie 2014, Andriaș Liliana a depus cerere de chemare în judecată în
procedura de contencios administrativ împotriva Consiliului Superior al Magistraturii,
solicitând anularea hotărârii nr.8/1 din 14 ianuarie 2014 „Cu privire la soluționarea
chestiunii legate de posturile de judecător ale Judecătorei Comerciale de
Circumscripție”, în partea ce se referă la respingerea cererii sale de a fi propusă repetat
Președintelui Republicii Moldova pentru numire prin transfer la Judecătoria Centru,
mun.Chișinău și propunerea Președintelui Republicii Moldova cu privire la eliberarea sa
din funcția de judecător în baza art.21 din Legea privind organizarea judecătorească și
art.26 alin.(2) din Legea cu privire la statutul judecătorului.

Prin hotărârea din 27 martie 2014 a Curții Supreme de Justiție a fost respinsă cererea
de chemare în judecată depusă de Andriaș Liliana ca neîntemeiată.

La 20 septembrie 2021, în temeiul art.449 lit.g) Andriaș Liliana a depus cerere de
revizuire împotriva hotărârii din 27 martie 2014 a Curții Supreme de Justiție, solicitând
recunoașterea violării drepturilor sale garantate de art.6§1 și art.8 din CEDO, casarea
hotărârii din 27 martie 2014 a Curții Supreme de Justiție, cu rejudecarea cauzei și
dispunerea anulării hotărârii nr.8/1 din 14 ianuarie 2014 „Cu privire la soluționarea
chestiunii legate de posturile de judecător ale Judecătorei Comerciale de
Circumscripție”.

Prin încheierea din 15 decembrie 2021 a Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea de revizuire depusă de Andriaș Liliana. S-a constatat încălcarea drepturilor Liliane Andriaș garantate de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului. S-a casat hotărârea din 27 martie 2014 a Curții Supreme de Justiție, cu transmiterea cauzei pentru examinare conform competenței Curții de Apel Chișinău.

La 27 ianuarie 2022, și ulterior la 04 iulie 2022, Andriaș Liliana a depus cerere prin care și-a concretizat pretențiile din acțiune, solicitând anularea hotărârii nr.8/1 din 14 ianuarie 2014 „Cu privire la soluționarea chestiunii legate de posturile de judecător ale Judecătoria Comerciale de Circumscripție”, în partea ce se referă la respingerea cererii sale de a fi propusă repetat Președintelui Republicii Moldova pentru numire prin transfer la Judecătoria Centru, mun.Chișinău și propunerea Președintelui Republicii Moldova cu privire la eliberarea sa din funcția de judecător în baza art.21 din Legea privind organizarea judecătorească și art.26 alin.(2) din Legea cu privire la statutul judecătorului; constatarea încălcării drepturilor sale garantate de art.8 din CEDO; restabilirea ei în funcția de judecător, cu toate drepturilor și garanțiile prevăzute de lege, deținute până la adoptarea hotărârii nr.8/1 din 14 ianuarie 2014 „Cu privire la soluționarea chestiunii legate de posturile de judecător ale Judecătoria Comerciale de Circumscripție”, și obligarea Consiliului Superior al Magistraturii să emită hotărâre, prin care să fie admisă cererea sa privind propunerea repetată a candidaturii sale Președintelui Republicii Moldova pentru numire în funcție de judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

La 04 iulie 2022, în cadrul ședinței de judecată a Curții de Apel Chișinău, reprezentantul Consiliului Superior al Magistraturii, Alexandru Secrieru, a înaintat demers privind atragerea în proces în calitate de terț a Președintelui Republicii Moldova.

Prin încheierea din 04 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea reprezentantului Consiliului Superior al Magistraturii, Alexandru Secrieru, privind atragerea în proces în calitate de terț a Președintelui Republicii Moldova.

La 04 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice, Consiliul Superior al Magistraturii a depus recurs inițial, nefiind motivat (f.d.86-87, vol.II).

La 08 iulie 2022, Curtea de Apel Chișinău a notificat încheierea integrală din 04 iulie 2022, la adresa electronică a Consiliului Superior al Magistraturii: aparatul@csm.md (f.d.85, vol.II).

La 26 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice, Consiliul Superior al Magistraturii a depus motivarea recursului împotriva încheierii din 04 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii contestate, cu emiterea unei încheieri noi de admitere a cererii sale privind atragerea în proces în calitate de terț a Președintelui Republicii Moldova.

În motivarea recursului Consiliul Superior al Magistraturii a indicat că prima instanță nu a ținut cont de faptul că Andriaș Liliana a înaintat acțiunea împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, fără însă a indica în calitate de terț Președintele Republicii Moldova, deși drepturile instituției prezidențiale pot fi afectate de o eventuală hotărâre pronunțată de instanța de judecată, în condițiile în care adoptarea actului administrativ contestat, la caz, hotărârea Plenului CSM nr.8/1 din 14 ianuarie 2014, a fost condiționată anume de examinarea avizului nr.01/1-06-37 din 26 iulie 2013 a Președintelui Republicii Moldova, prin care a informat Consiliul Superior al Magistraturii

despre faptul că în procesul examinării candidaturii propuse prin prisma corespunderii acesteia cu exigențele formulate în Legea cu privire la statutul judecătorului, precum și din datele indicate în sesizarea Serviciului de Informații și Securitate, se ridică problema integrității reclamantei pentru a fi numită prin transfer și trezește suspiciuni rezonabile privind hotărârile pronunțate de către aceasta.

Scopul atragerii în proces a Președintelui Republicii Moldova presupune asigurarea dreptului terțului la un proces echitabil consfințit în art.6§1 din CEDO, or, prin eventuala anulare a hotărârii contestate, fără atragerea în proces a instituției prezidențiale, va interveni direct în drepturile acestuia, inclusiv va surveni obligația de a anula decretul nr.964-VII din 16 ianuarie 2014 privind eliberarea din funcție a judecătorului Liliana Andriaș.

Cu toate acestea, Curtea de Apel Chișinău nu a ținut cont de cele menționate și nu a determinat exact natura juridică a litigiului, precum și cercul de participanți, criteriu, care presupune elucidarea completă a situației de fapt sub toate aspectele. Iar, în virtutea prevederilor art.20 alin.(4) din Legea cu privire la statutul judecătorului, conform căreia, transferarea judecătorului la o instanță de același nivel se face numai cu consimțământul la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii de către Președintele Republicii Moldova.

De fapt, Curtea de Apel Chișinău urma să verifice încălcarea drepturilor și intereselor instituției prezidențiale prin prisma pretențiilor reclamantei și memoriului cererii de chemare în judecată față de Consiliul Superior al Magistraturii.

În viziunea recurentului prima instanță a examinat formal cererea, deși avea obligația să cerceteze starea de fapt din oficiu și de a atrage în proces, din oficiu sau la cerere, persoane ale căror drepturi pot fi afectate în litigiul dat, fapt ce constituie o violare în sensul art.6§1 CEDO la un proces echitabil.

La 12 iulie 2022 și la 30 august 2022, întru respectarea drepturilor părților la un proces echitabil, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Liliane Andriaș copia recursului (nemotivat și motivat) depus de Consiliul Superior al Magistraturii, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței, fapt ce se confirmă prin scrisorile de expediere și avizul poștal de recepție a corespondenței (f.d.92-93, 105).

La 16 septembrie 2022, Andriaș Liliana a depus referință, solicitând respingerea recursului depus de Consiliul Superior al Magistraturii, cu menținerea încheierii din 04 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, pe care o consideră legală și întemeiată.

În conformitate cu art.191 alin.(5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curții de apel.

Conform art.243 alin.(2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Completul specializat pentru examinare acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților.

Examinând recursul, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art.243 alin.(1) lit. a) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care declară recursul inadmisibil.

Potrivit art.242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Din norma dată de drept expres rezultă că la depunerea recursului împotriva încheierii judecătorești trebuie să fie respectate cumulativ anumite condiții strict-obligatorii și anume:

- recursul să fie motivat;
- să fie depus la instanța de judecată care a emis încheierea contestată;
- să fie depus în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești.

Totodată, în sensul art.241 alin.(3) din Codul administrativ, pentru contestarea cu recurs a încheierilor judecătorești se aplică corespunzător prevederile cap.III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, prevederile art.233 din cap.III din cartea a treia din Codul administrativ reglementează condițiile de formă și conținut față de cererea de apel și prin urmare față de cererea de recurs.

Așa, prin prisma dispozițiilor art.236 alin.(2) lit.d) din cap.III din cartea a treia din Codul administrativ coroborate cu prevederile art.241 alin.(3) și art.242 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special când a fost depus după expirarea termenului stabilit.

Concomitent, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art. 195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul

curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificare a securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Subsecvent, potrivit art.223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

În conformitate cu art.96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Din dispozițiile art. 97 alin. (1) și (3) din Codul administrativ, rezultă că, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Din actele cauzei cert rezultă că la 04 iulie 2022 Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul încheierii contestate, în ședință publică, cu participarea părților, inclusiv a reprezentantului Consiliului Superior al Magistraturii (f.d. 79-80, 82, 84).

Se reține că, atât în cadrul ședinței de judecată din 04 iulie 2022, cât și în textul dispozitivului încheierii recurate, Curtea de Apel Chișinău a explicat cu suficientă claritate participanților la proces termenul și calea de atac a respectivului act judecătoresc prevăzut la art.242 din Codul administrativ.

La 08 iulie 2022, Curtea de Apel Chișinău a expediat copia încheierii din 04 iulie 2022, la adresa electronică a Consiliului Superior al Magistraturii și anume, aparatul@csm.md (f.d.214, vol.I; 85, vol.II).

Distinct se reține că, în textul cererii de recurs (motivate) din 26 iulie 2022, reprezentantul Consiliului Superior al Magistraturii, Secrieru Alexandru, a recunoscut că încheierea integrală a Curții de Apel Chișinău din 04 iulie 2022, contestată cu recurs, a fost notificată Consiliului Superior al Magistraturii la 08 iulie 2022, la adresa electronică

al acestuia, anexând drept confirmare copia scrisorii de recepție a actului judecătoresc, înregistrată la aceiași dată, 08 iulie 2022, cu nr.2396m (f.d.95, 99, vol.II).

Cele menționate supra denotă faptul că, Curtea de Apel Chișinău și-a îndeplinit corespunzător obligația pozitivă de notificare a actului judecătoresc, iar termenul de 15 zile pentru depunerea recursului motivat prevăzut la art.242 din Codul administrativ, a început să curgă din 09 iulie 2022, ziua imediat următoare de la data notificării recurenței a dispozitivului încheierii contestate, care a expirat la data de 25 iulie 2022 (luni) inclusiv.

Cu toate acestea, Consiliul Superior al Magistraturii a depus recursul (motivată) împotriva încheierii din 04 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, la adresa electronică a Curții Supreme de Justiție, abia la 26 iulie 2022, ora 16:39, cu omiterea termenului legal prevăzut la art.242 din Codul administrativ, fără însă a solicita repunerea în termen a actului de procedură și fără a indica motiv justificativ din care cauză a omis termenul legal de contestare a încheierii din 04 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

La acest capitol se rețin dispozițiile art.24 alin.(1) din Codul administrativ, care stipulează că, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Or, buna-credință prezumă că partea este obligată să țină cont de prevederile imperative ale art.242 din Codul administrativ, ceea ce la cazul speței nu au fost respectate.

Totodată, conform art.47 alin.(1) și (3) din Codul administrativ, acțiunile procedurale întreprinse de reprezentantul împuternicit se atribuie participantului reprezentat. Culpă reprezentantului împuternicit se atribuie participantului reprezentat.

Din dispozițiile art. 65 alin.(1) din Codul administrativ, rezultă că, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.

Contrar acestor prevederi, Consiliul Superior al Magistraturii, prin reprezentantul său Alexandru Secrieru, fiind cel interesat de soluționarea prezentului litigiu în ordine de recurs, nu a depus diligența necesară ca să-și îndeplinească obligațiile cu bună-credință, în vederea depunerii recursului motivat în interiorul termenului legal prevăzut la art.242 din Codul administrativ, cu solicitarea, după caz, de repunere în termen a actului de procedură în conformitate cu legislația în vigoare în situația omiterii acestuia.

Mai mult, recurentul Consiliul Superior al Magistraturii nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflarea sa într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură (depunerea recursului motivat) în interiorul termenului legal prevăzut la art.242 din Codul administrativ.

Deși, Consiliul Superior al Magistraturii a depus la 04 iulie 2022, la adresa electronică a Curții de Apel Chișinău, recursul împotriva încheierii contestate (f.d.86, vol.II), totuși nu poate fi acceptat în sensul formulat, întrucât acesta nu întrunește cumulativ condițiile strict-obligatorii prevăzute la art.242 din Codul administrativ și anume, să conțină din start motivarea recursului.

Din cele menționate, se impune declararea recursului depus de Consiliul Superior al Magistraturii ca inadmisibil în temeiul art.243 alin.(1) lit.a) din Codul administrativ în coroborare cu art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, or, admiterea spre examinare

a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

La acest capitol, instanța europeană a relatat în practica sa constantă că „dreptul la o instanță” nu este absolut.

În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac [cauza Bacev vs fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei; Kemp vs Luxembourg; Diaz Ochoa vs Spaniei], în care înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție. Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

Imperioase speței sunt și dezideratele statuate de CtEDO în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, conform cărora, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac. În acest caz Înalta Curte a reiterat că, ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

În atare circumstanțe, declararea recursului depus de Consiliul Superior al Magistraturii ca inadmisibil este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere faptul că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Consiliul Superior al Magistraturii ca inadmisibil.

Conform art.191 alin.(5), art.241, art.242 și art.243 alin.(1) lit.a) și alin.(2) în coroborare cu art.236 alin.(2) lit.d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se declară inadmisibil recursul depus de Consiliul Superior al Magistraturii împotriva încheierii din 04 iulie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Andriaș Liliana împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea actului administrativ defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ favorabil.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Nina Vascan

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron